

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**У МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

28-29 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

м. Запоріжжя

УДК 614.253
С69

Редколегія:

Л.М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ, кандидат медичних наук, професор;

І.Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ, доктор філософських наук, професор;

Ю.В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ;

Д.П. Сенетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Н.В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Ю.О. Ірiogлу – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ.

С-69 Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року). – Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. – 312 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Мартищенко У.С., Колінько М.В.</i> ФІЛОСОФСЬКА РОЗВІДКА ОСОБЛИВОСТЕЙ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	244
<i>Кологойда В.Р.</i> ПРИНЦИПИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СПОРТСМЕНІВ ІЗ ТРАВМАМИ КОЛІННИХ СУГЛОБІВ.....	246
<i>Левченко Є.В.</i> ЦІНА І ЦІННОСТІ ВІЙНИ.....	247
<i>Павлюченко М.І., Сюсюка В.Г., Ганошенко Ю.А., Карпенко Т.В., Пономаренко О.В.</i> НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД.....	249
<i>Панькович Л.В., Елланська Н.Г., Томаревська О.С.</i> ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АРТТЕРАПІЇ В МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З ШЕМИЧНИМ ІНСУЛЬТОМ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	250
<i>Пацера М.В.</i> МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ ВІД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ.....	254
<i>Підкова В.Я., Зелезінська Н.Я., Пащенко І.В.</i> ЗАНЯТТЯ МУЗИКОЮ, ЯК СПОСІБ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	255
<i>Пучков В.А., Кирилюк О.Д., Шевченко А.О., Богуславська Н.Ю., Бабінчук О.В.</i> ІНТЕРАКТИВНЕ СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРЯ-АКУШЕРА-ГІНЕКОЛОГА.....	257
<i>Рагріна Ж.М.</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	259
<i>Савчук В.А.</i> РОЗУМІННЯ АГРЕСІЇ ЛЮДИНИ У ФІЛОСОФІЇ ЕРІХА ФРОММА.....	260
<i>Сініцина А.В.</i> “ВСТОЯТИ, КОЛИ ВСЕ ХИТАЄТЬСЯ” (ЕТИЧНА ДОКТРИНА “МИСТЕЦТВА ЖИТТЯ” П.АДО).....	261
<i>Соляник О.В.</i> СПРИЙНЯТТЯ СМЕРТІ ДІТЬМИ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП.....	263
<i>Стиця Н.В., Скупий І.М.</i> АКТУАЛІЗАЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ КРИТИЧНОЇ МЕДИЧНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ В КРИЗОВИХ УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	264
<i>Тоцька А.В.</i> МІСЦЕ ЕРГОТЕРАПІЇ У ВІДНОВЛЕННІ ФУНКЦІЙ ВЕРХНЬОЇ КІНЦІВКИ У ПАЦІЄНТІВ ПІСЛЯ ІНСУЛЬТУ.....	265
<i>Уварова О.О., Нігрецкул В.В.</i> МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	267
<i>Усачова О.В., Работягова Т.О.</i> ВПЛИВ СТРЕСУ НА ПЕРЕБІГ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ДІТЕЙ.....	268
<i>Чмара Д.В., Черненко О.Є.</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЛЮДИНИ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ПФЧ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	269
СЕКЦІЯ 9. МАЙБУТНЄ МЕДИЦИНИ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКЕ ПРОГНОЗУВАННЯ	
<i>Волосовець О.П., Волосовець А.О., Вербицький І.В.</i> МЕДИЧНА ОСВІТА ТА КАДРИ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....	270
<i>Ткаченко Н.О., Маганова Т.В.</i> СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ФАРМАЦЕВТА: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ.....	274

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД

*Павлюченко Михайло Іванович, кандидат медичних наук,
доцент кафедри акушерства і гінекології,
Сюсюка Володимир Григорович, доктор медичних наук, професор,
в.о. завідувача кафедри акушерства і гінекології,
Ганошенко Юрій Анатолійович, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри культурології та українознавства,
Карпенко Тетяна Володимирівна,
директор Наукової бібліотеки,
Пономаренко Олена Володимирівна,
заступник директора Наукової бібліотеки,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Прагнення обґрунтування доцільності обговорення між викладачами клінічних кафедр, фахівцями методичного кабінету й наукової бібліотеки актуалізує питання – яке місце займає навчальний посібник в сучасній системі підготовки студентів-медиків? Саме тому пропонуємо, взявши за беззаперечну константу, що цільова аудиторія, для якої готуються навчальний посібник, – це студент медичного університету, стисло відповісти на декілька питань. Яке значення має навчальний посібник порівняно з підручником, монографією чи науковою статтею? Які основні вимоги до навчального посібника, що повинні забезпечити, перш за все, його актуальність для студентської спільноти в умовах сьогодення? Який вигляд буде мати навчальний посібник вже у найближчому майбутньому?

Як відомо, монографія і наукова стаття (за винятком оглядових статей) внаслідок публікації авторами результатів власних досліджень наукової проблеми завжди знайдуть свою цільову аудиторію, і не тільки серед студентів.

Що ж стосується підручника та навчального посібника, то для цих навчально-методичних видань аудиторія чітко обмежена студентами медичних навчальних закладів. Безумовно, підручник як навчальне видання, що містить систематизований виклад усієї навчальної дисципліни, з нашої точки зору, залишиться основою навчального процесу, і можлива лише зміна форми. Наприклад, з аналогового (паперового) варіанта на лише електронний. Незважаючи на всі переваги підручника, існує щонайменше один вагомий недолік, а саме періодичність видання підручника. Навіть з урахуванням перевидань, далеко не завжди є відповідність до темпів і вимог розвитку сучасної науки. З огляду на такі обставини – навчальний посібник надасть можливість заповнити цей тимчасовий навчальний вакуум. З самого визначення навчальний посібник – це навчально-методичне видання, що, в першу чергу, доповнює підручник. І тому існує можливість через видання навчального посібника своєчасно вносити актуальні корективи до викладання навчальної дисципліни, що є найпереконливішим аргументом на користь цього виду видання.

Які ж вимоги до навчального посібника дозволять йому бути актуальною/затребуваною формою у навчальному процесі? Так, наукові джерела необхідно використовувати переважно ті, що були опубліковані на платформах загальноновизнаних баз наукової літератури (Web of Science, Scopus), або з Наказів МОЗ, галузевих стандартів та клінічних настанов, які засновані на принципах доказової медицини. Варто використовувати наукові джерела за останні 5 років, з акцентуванням на даних за останні 1-3 роки. Наукові дані, опубліковані раніше, використовуються виключно за умови відсутності більш сучасних видань і за умови обґрунтованої потреби їх цитування. Зміст і форма викладання матеріалу має перш за все бути актуальною та відповідати потребам й запитам потенційного цільового читача (здобувача).

І, нарешті, спроба зазирнути в недалеке майбутнє. Загальновідомо, що навчальний посібник – це систематизація автором даних з актуальних наукових джерел за обраним розділом навчальної дисципліни. Зазвичай автор акумулює відповідні дані, систематизує їх у тому вигляді, який він вважає за оптимальний для студентської аудиторії, і презентує результат своєї праці. Незаперечним є той факт, що вже в найближчий час перед науковою та викладацькою спільнотою постане ще одне питання: чи можемо ми використовувати можливості штучного інтелекту (чат-бот, Chatbot) при написанні, наприклад, навчального посібника? Безумовно, переваги очевидні: штучний інтелект на сучасних комп'ютерних платформах за лічені секунди закумулює (викладачеві для цього потрібні щонайменше тижні) та й ще сформулює найсучасніші дані з обраної наукової проблематики. Дуже зручно. Але треба визнати, що це буде вже не наш погляд на проблему, а погляд інших науковців, згенерований навіть не людиною. Чи готові ми до цього?